

VOORBESPREKINGEN IN KRANTEN VAN DE RADIOTELEGRAFISCHE TENTOONSTELLING

Tentoonstelling voor Radio-telegrafie te Den Haag

Op de van 17 tot en met 21 dezer in 's Gravenhage in den Dierentuin te houden Radio-Telegrafietentoonstelling zijn een 80-tal ontvangapparaten geëxposeerd. Voor vele amateurs zal deze tentoonstelling iets bijzonders brengen en kunnen we aanraden het nieuwste op dit gebied in oogenschouw te gaan nemen.

Door het electrotechnisch bureau "Bal", Nassausingel 5 alhier, is o.m. geëxposeerd een speciaal voor deze tentoonstelling geconstrueerd ontvangapparaat.

Als "Schlager" zal de Lampdetector "Bal" in het bijzonder de aandacht trekken. Deze nieuwe vinding, welke een geheel ommekeer in de wijze van opnemen teweeg brengt, zal groote verrassing brengen. De door alle amateurs gebruikelijke kristaldetector, welke zeer gemakkelijk ontstelt, in geheel vervallen. Met de lampdetector wordt het geluid minstens verviervoudigd, terwijl de ongedempte golven, welke bijna niet waren waar te nemen, mede door deze vinding geheel tot volle waarneming komen. Voor verdere uitleg van voordeelen, kunnen amateurs – zowel als vaklui zich op de tentoonstelling wenden tot den vertegenwoordiger van genoemd Electrotechnisch Bureau. **"De Bredanaar, Dagblad voor Noord-Brabant" van maandag 18 Maart 1918**

Tentoonstelling op het gebied der draadloze telegrafie

Ofschoon eerst zondagmorgen de deuren van de Dierentuinzaal, waar de Nederlandse Vereeniging voor Radiotelegrafie haar tentoonstelling houdt, voor het publiek worden geopend, werd de pers reeds Zaterdagmiddag in de gelegenheid gesteld een kijkje te komen nemen om een overzicht van de expositie te verkrijgen.

De groote Dierentuinzaal is herschapen in een reusachtig natuurkundig kabinet, waar de leek met verbazing de verscheidenheid aanschouwt van toestellen, welke voor de radiotelegrafie dienst doen en waarmee de verschijnselen, waarop dit verkeersmiddel berust, worden onderzocht en gedemonstreerd. Afgesneden als Nederland nu reeds een paar jaar lang is van veel, dat de buitenlandsche industrie ons toevoerde, blijkt de eigen techniek niet te zijn blijven staan, maar zelfstandig óók haar weg gezocht en gevonden te hebben.

Zeer te waarden is wel, dat de afdeling radiotelegrafie van den dienst der genie het tentoonstellingscomité in staat stelde, een demonstratie te geven van de allerbelangrijkste nieuws, dat op dit gebied aan de orde van den dag is, n.l. **van de werking van geluidversterking**, waardoor het sedert een paar jaar mogelijk is geworden, seinen op te nemen, welke zonder dit middel ver beneden hoorbaarheids/grens lagen. Het beste dat de Nederlandsche industrie tot dusver in deze lijn produceerde, is bij het leger in gebruik. De werking laat zich beoordeelen naar de overweldigend sterke geluiden, welke bij het ontvangen van krachtige stations als de Eiffeltoren in een groote omgeving voor ieder hoorbaar worden.

Omtrent den aard der geluidversterkers, die hiervoor op de tentoonstelling worden gebezigd, kan vooralsnog niets worden medegedeeld.

Eén der industriele inzenders, **het Technisch Bureau Bal te Breda, brengt eveneens iets nieuws voor Nederland op ontvangstgebied den Bal-detector (gloeilamptype).**

Voor den dienst der genie zijn bovendien een viertal automobielen geëxposeerd, vormend twee volledige draadloze veldstations, één van het in Nederland thans gebruikte type en één van een nieuw voor het Indisch leger aangemaakt type.

De Marine is vertegenwoordigd door een min of meer historische inzending n.l. een compleet luchtschipstation zooals dat 10 jaar geleden werd in gebruik gesteld.

Waarlijk historisch merkwaardig is de collectie toestellen van het Marconistation aan den Overtoom uit de jaren 1903 en 1904, dat een dagelijksche berichtendienst uit Engeland voor het "Handelsblad" onderhield.

Demonstratie- en meet-toestellen, die de publieke belangstelling zeer zullen trekken, zijn er van de Rijkstelegraaf en van de Indische Telegraafschool te Leiden, alsmede van de Technische Hoogeschool.

De straalspoelinstallatie van de Rijkstelegraaf, waarmede reusachtige vonken van een meter lengte worden geproduceerd, die men op een in de hand gehouden metalen staaf kan laten overspringen, lijkt bestemd de clou der tentoonstelling te worden. Deze inrichting staat in een afzonderlijk, ten deele donker te maken vertrek. Het verschijnsel der hoogfrequente ontladingen, die als vurige tongen naar boven schieten, maakt en machtigen indruk.

Niet minder belangwekkend zijn de demonstraties omtrent de eigenschappen van wisselstroomden in hetzelfde lokaal geplaatste oscillograaf, ook door den dienst der Rijkstelegrafie voor het doen van proeven op de tentoonstelling ter beschikking gesteld.

Naast de talrijke inzendingen van instellingen en industriele ondernemingen zijn er meer dan 50 inzendingen van particulieren, welke voor een deel niet minder belangwekkend materiaal bevatten en voor hen, die iets van draadloze telegrafie te weten willen komen, of zelf iets willen maken, van onschatbare waarde zijn. Hier wordt toch getoond, hoe men met de allereenvoudigste middelen draadloze toestellen kan samenstellen, in alle afmetingen en in alle stadia van volkomenheid en afwerking.

Handelsblad van 16 Maart 1918

Wetenschappen

Tentoonstelling op het gebied van draadloze telegrafie

Zondag wordt de tentoonstelling der Nederlandsche Vereeniging voor Radiotelegrafie in de Dierentuin te Den Haag geopend.

Afgesneden als Nederland al reeds een paar jaar lang is van veel, dat de buitenlandsche industrie ons toevoerde, blijkt de eigen industrie niet te zijn blijven staan, maar ook haar eigen weg gezocht en gevonden te hebben.

Meer te waarderen is wel dat de Afdeeling radiotelegrafie van den diepst der gemis het tentoonstellingscomité in staat stelde een demonstratie te geven van het allerbelangrijkste nieuws n.l. van de werking van geluidsversterkers, waardoor het sedert een paar jaar mogelijk is geworden, seinen op te nemen welke zonder dit middel ver beneden hoorbaarheidsgrens lagen.

De werking laat zich beoordelen naar de overweldigend sterke geluiden, welke bij het ontvangen van krachtige stations als de Eiffeltoren in een groote omgeving voor ieder hoorbaar worden.

Een der industriële inzenders, het Technisch Bureau Bal te Breda brengt eveneens iets nieuws voor Nederland op ontvangstgebied, den Bal-detector (gloeilamp type) verwant aan de Amerikaansche audions.

Door den dienst der genie zijn bovendien een viertal automobielen geëxposeerd vormende twee volledige draadloze veldstations. Een van het in Nederland thans gebruikte type en van een nieuw voor het Indische leger aangemaakte type.

De marine is vertegenwoordigd door een min of meer historische inzending, n.l. een compleet lichtschipstation zooals dat 10 jaar geleden werd in gebruik gesteld.

Waarlijk historisch merkwaardig is de collectie toestellen van het marinestation aan den Overtoom te Amsterdam uit de jaren 1903 en 1904, dat een dagelijkschen berichtendienst uit Engeland voor "Het Handelsblad" onderhield.

Demonstratie- en meettoestellen, die de publieke belangstelling zeer zullen trekken, zijn er van de Rijks telegraaf en van de Indische telegraafschool te Leiden, alsmede van de Technische Hoogeschool. De straalspoelinstallatie van de Rijkstelegraaf, waarmede reusachtige vonken van een meter lengte worden geproduceerd, die men op een in de hand gehouden metalen staaf kan laten overspringen, lijkt bestemd de clou der tentoonstelling te worden.

Niet minder belangwekkend zijn de demonstraties omtrent de eigenschappen van wisselstroomden in hetzelfde lokaal geplaatste oscillograaf, ook door den dienst der Rijkstelegrafie voor het doen van proeven op de tentoonstelling ter beschikking gesteld.

Onder de inzendingen van industriële ondernemingen vinden we verder in de eerste plaats die van de Marconimaatschappij, die een paar volledige scheepsinstallaties exposeert.

Ook de Nederlandsche Telegraafmaatschappij "Radio Holland" is net toestellen vertegenwoordigd.

Een aantrekkelijke "stand" is die van de Nederlandsche Radio-Industrie (Technisch Bureau Wireless) te 's Gravenhage. Hier worden ontvangtoestellen van geheel Nederlandsch ontwerp ook gedemonstreerd.

De Electro Technische Industrie te Slikkerveer is aanwezig met 500-perioden-generatoren voor muzikale draadloze zenders; de firma Heeseman te 's Gravenhage met accumulatoren; het Technisch Bureau Radio te Bussum met ontvangers; Van Kijn en Co te 's Gravenhage met diverse toestellen. Van de Nicaf te Utrecht is een fraaie collectie meet-instrumenten geëtaleerd, welke 't bewijs levert dat ons land ook in die richting bezig is, zichzelf te helpen.

Kipt en Zoon te Delft brengt een inzending hoogen weerstand telefoons, terwijl ook de Hollandsche Draad- en Kabelfabriek te Amsterdam en Schaadt en Co. te Amsterdam inzonden.

De firma H.L. Zalmé te 's Gravenhage laat glas- en marmersoorten zien in verschillende stadia van bewerking voor schakelborden, hoogspanningscondensatoren, instrumenttafeltjes enz.

Voorts is de Technische Boekhandel vertegenwoordigd door een stand van de firma Dagedijk te Rotterdam met een keur van binnen- en buitenlandse werken op electro-technisch gebied.

De heer N. Veenstra te 's Gravenhage, uitgever van het maandblad "Radio-Nieuws", orgaan van de Ned. Ver. voor Radiotelegrafie, van welk orgaan een rijk geïllustreerd tentoonstellingnummer verscheen, uitgever ook van het "Maandblad voor Telefonie en Telegrafie" en van het werk van Dr. Ir. De Groot "Radiotelegrafie in de Tropen", vraagt voor deze uitgaven nog afzonderlijk de aandacht. Naast de inzendingen van instellingen en industriële ondernemingen, zijn er toch nog meer dan 50 inzendingen van particulieren.

Hier wordt getoond hoe men met de allereenvoudigste middelen draadloze toestellen kan samenstellen. In alle afmetingen en in alle stadia van volkomenheid en afwerking.

Van de kleine zend-ontvangers trekken reeds door hun opstelling, twee rijwielstations met antennes en al werkingklaar opgesteld, de aandacht. Deze miniatuurtoestelletjes, die bij practische beproeving goede correspondentie bleken te geven over 6 K.M. : en die vallen in de lijn van hetgeen men in het leger als loopgraaf-toestellen zou aanduiden, zullen ook op de tentoonstelling voor belangstellenden in werking worden gebracht.

Een aardig effect maakt een verkleind model van het radio-station Scheveningen-Haven.

De catalogus der tentoonstelling is voor de liefhebbers een zeer interessant boekje geworden door de invoeging van een stationslijst met seintijden en een overzicht van formules. enz. waaruit men een beknopte introductie verkrijgt in de theorie van het vak. Het geïllustreerde extra nummer van Radio Nieuws dat geheel betrekking heeft op apparaten welke ter expositie aanwezig zijn, geeft daarbij een welkome toelichting van interessante inzendingen/

De Telegraaf van 17 Maart 1918

NABESPREKINGEN VAN DE RADIOTELEGRAFISCHE TENTOONSTELLING

Gisterenmiddag hebben de Koningin en de prins een bezoek gebracht aan de tentoonstelling voor radiotelegrafie in Den Haag. In het kleine gevolg, dat het Koninklijk echtpaar vergezelde, waren baron Van Geen, particulier secretaris der Koningin; kapitein Buys, adjudant; freule Verschuier, hofdame en kapitein-luitenant-ter-zee von Mühlen, adjudant van de prins.

De Koningin en de Prins werden aan den ingang ontvangen door de heeren A. Veder, voorzitter, dr. Ir. N. Koomans, secretaris en jhr. Mr. J.C. Schorer, penningmeester der Nederlandsche Vereeniging voor Radiotelegrafie.

De Koningin, rondgeleid door den heer Veder, en de Prins, rondgeleid door dr. Koomans, toonden groote belangstelling voor al het tentoongestelde. H.M. vroeg vooral naar de voortbrengselen van de eigen industrie en liet zich uitvoerig inlichten over hetgeen aanwezig was van leger en vloot en de rijkstelegraaf.

Het bezoek dat een uur duurde, eindigde met het in oogenschouw nemen van de in den tuin opgestelde auto-stations der genie. Op dit oogenblik verscheen boven de tentoonstellingsgebouwen een van het vliegekamp te Soesterberg opgestegen vliegtuig, waarin gezeten waren luitenant Van Heyst en een monteur van den radiotelegrafische dienst voor het leger. Door het auto-station der genie werd uit het vliegtuig het volgende telegram ontvangen: "Eerbiedige hulde aan H.M. de Koningin en de beste wenschen voor het welslagen der tentoonstelling".

Het Koninklijk echtpaar was even vóór de ontvangst van het telegram vertrokken, uitgeleide gedaan door de bovengenoemde heeren.

Tijdens het Koninklijk bezoek was het zeer druk op de tentoonstelling.

Nieuwe Rotterdamsche Courant van woensdag 20 Maart 1918

Omtrent het bezoek van de Koningin-Moeder aan de tentoonstelling voor radio-telegrafie meldt men ons nog nader:

H.M. is rondgeleid door het hoofdbestuurslid der Nederlandsche Vereeniging voor Radiotelegrafie dr. N. Koomans en toonde zeer veel belangstelling voor de vele typische amateurtoestellen op het zeer interessante gebied der draadlooze.

Verbaasd was de vorstin er over, dat hier in Nederland de industrie op dit gebied ook al zulke vorderingen gemaakt heeft. Zij bezichtigde o.a. met veel belangstelling de fietsstations voor radio-telegrafie gemaakt door de heeren J. Corver en dr. G.P. Koch, welke gedemonstreerd zijn door den luitenant der genie A.H. de Voogt.

Ook vertoefde H.M. eenige tijd bij de smaakvolle stands van de firma Zalmé en Zonen.

Het Vaderland, woensdag 20 Maart 1918, ochtendblad.

Er zijn nog recensies bekend uit: Het Vaderland van 18 Maart 1918 (avondblad), Haagse Courant van 18 Maart, Nieuws van den Dag van 19 Maart (avondblad), Het Vaderland van 19 Maart (ochtendblad en avondblad), Haagse Courant 20 Maart 1918.

Deze voegen niets toe aan het bovenstaand behalve dat de Koningin-Moeder in de ochtend is geweest en de Koningin met Prins in de middag. Deze recensies zijn hier dan ook niet opgenomen.

Zowel de Koningin als Koningin-Moeder toonde veel belangstelling voor producten van eigen bodem, maar de naam BAL wordt niet een keer genoemd.